13.11.2026

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen arviointimenettely, arviointiryhmän kokous nro 5

Aika	10.11.2026 klo 10:30–16:00
Paikka	Mediwest, 5. kerroksen kokoustila, Koskenalantie 16, Seinäjoki tai Teams
Kutsuttu	
Jäsenet	kaupunkineuvos Jyrki Myllyvirta, puheenjohtaja hyvinvointialuejohtaja Tero Järvinen, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö erityisasiantuntija Erika Juutinen, sosiaali- ja terveysministeriö johtava asiantuntija Jaana Määttälä, sisäministeriö johtava erityisasiantuntija Hanna Viljakainen, valtiovarainministeriö, arviointiryhmän sihteeri ja pysyvä asiantuntija
Kutsutut asiantuntijat	aluehallituksen puheenjohtaja Lasse Hautala, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue erityisasiantuntija Teemu Riipi, sosiaali- ja terveysministeriö erityisasiantuntija Hanna Kaunisto, sosiaali- ja terveysministeriö, asiakohta 3, klo 13:00–15:05 johtaja Tiina Snellman, sisäministeriö, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti pelastusylitarkastaja Tommi Luhtaniemi, sisäministeriö, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti pelastusylitarkastaja Jari Lepistö, sisäministeriö, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti erityisasiantuntija Elias Jokila, sisäministeriö, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti erityisasiantuntija Tiina Etelälahti, sisäministeriö, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti erityisasiantuntija Laura Honkonen, sisäministeriö, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti pelastusylitarkastaja Jari Valtanen, LVV, asiakohdat 1–2, klo 12:30 asti konsernipalvelujohtaja Tommi Niemi, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue pelastusjohtaja Harri Setälä, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue rekrytointi- ja työhyvinvointijohtaja Niina Herttuala, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue, asiakohdan 3 aikana, klo 14:32- 14:47 HR-johtaja Terhi Haapala, Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue, asiakohdan 3 aikana klo 13:53–14:09

Käsitellyt asiat

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 10:45 ja totesi osallistujat.

Hyväksyttiin asialista.

Todettiin edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksytyksi sähköpostilla.

2. Pelastustoimen palvelut

Alue esitteli pelastustoimen palveluita sekä niihin toteutettuja ja suunniteltuja tuottavuus- ja tehokkuustoimenpiteitä. Esittelyn jälkeen arviointiryhmä kävi keskustelua pelastustoimen palveluista ja sopeuttamismahdollisuuksista.

Alueella onnettomuuksien ehkäisyssä valvontatoiminta on toteutunut pääosin pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksessä päätetyn mukaisesti. Väestönsuojeluun varautumista ohjaa pelastuslaitoksen palvelutasopäätöskausittain tarkistettava valmiussuunnitelma. Alueen pelastustoiminnan toimintavalmiuden johtamisessa on todettu haasteita ja toimintavalmiudessa on havaittu puutteita Seinäjoen keskustan länsipuolella sekä Nurmossa Atrian tehtaan alueella. Toimintavalmiudessa havaittuihin puutteisiin on tehty korjaavia toimenpiteitä, mutta toimet eivät ole poistaneet toimintavalmiuden haasteita Seinäjoen ja Nurmon alueelta. Osana toimintavalmiuden parantamista tarkastellaan Seinäjoen paloaseman sijaintia. Lupa- ja valvontavirasto on ilmoittanut alueelle käynnistävänsä ensimmäisen yksikön toimintavalmiuteen liittyvän valvonta-asian loppuvuonna 2026.

Pelastustoimen talousarviota on valmisteltu raamin mukaisesti. Pelastustoimen tehtävistä sopeuttamista ei olla kohdistamassa väestönsuojeluun varautumisen tai onnettomuuksien ehkäisyn menoihin. Väestönsuojeluun varautumisen tavoitetason saavuttaminen edellyttää alueelta vielä panostamista. Resursointitarpeita on myös onnettomuuksien ehkäisyssä.

Alueen pelastustoimen kustannustaso on noussut noin 5 milj. euroa hyvinvointialueen aloittamisen jälkeen, joten toiminnan kustannustehokkaaseen kehittämiseen on edelleen tärkeää panostaa. Pelastustoiminnan puolella sopeuttamismahdollisuuksia on muun muassa tiloihin ja henkilöstön korvauksiin liittyen.

Pelastustoimen tilat ovat siirtyneet alueelle pääosin kuntien kanssa aikaisemmin solmittuina ns. siirtyvinä sopimuksina ja niiden vuokria ei määritetty vuokra-asetuksen mukaisesti, jolloin pelastustoimen vuokrasopimukset eivät myöskään olleet neuvottelun kohteena vuokra-asetuksen siirtymäkauden jälkeisen ajan osalta. Paloasemien vuokrakustannukset ovat muihin alueisiin verrattuna korkeat. Vuokrataso ja vuokranmääritystapa nähdään potentiaalisina neuvottelukohteina, mutta vaihtoehtoina vuokratiloille nähdään myös paloasemien omistusjärjestelyt.

Tulevaisuudessa selvitetään tilayhteistyömahdollisuuksien lisäämistä ensihoidon kanssa Alajärven, Ähtärin ja Kurikan paloasemille. Usealla paloasemalla on jo yhteiskäyttöä ensihoidon kanssa. Arviointiryhmä totesi, että toimitilojen yhteiskäyttöisyyttä eri toimialojen kesken on hyvä edistää tulevissa tilahankkeissa.

Alueen pelastustoimen tehtäväkohtaisten peruspalkkojen sekä erilaisten päivystys- ja hälytyskorvausten on todettu olevan yli pelastusalan keskitason. Pelastustoiminnassa merkittävä sopeutuspotentiaali kohdistuu henkilöstömenoihin. Alue on saanut sijaisuuksista johtuvia ylitöitä vähennettyä varahenkilöiden avulla ja varahenkilöstön käyttöä laajennetaan. Henkilöstömenoja on hallittu myös vastemuutoksilla. Paikallinen sopimus hälytys- ja kutsurahasta irtisanotaan ja neuvotellaan uudelleen. Sivutoimisten ja sopimuspalokuntien toimesta tuotetaan 70–80 % pelastuslaitoksen toimintavalmiudesta. Sopimuspalokuntakorvaukset ovat suoritusperusteisia ja niitä voidaan hallita vastemuutoksilla. Niihin kohdistetaan myös sopeuttamista, vaikka sopimuspalokuntatoiminta nähdään tärkeänä osana pelastustoiminnan kustannustehokasta tuottamista.

Alue suunnittelee perittävien viranomaistehtävien maksujen tason korottamista tänäkin vuonna aiempien vuosien tapaan. Alueen on mahdollista tehdä tarkkaa kustannuslaskentaa maksujen perusteisiin liittyen, mikäli se nähtäisiin Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston taksatyöryhmän laatiman ohjeen mukaista laskentaa paremmaksi. Henkilöstön osaamispotentiaalia käytetään hyväksi hyvinvointialueen henkilöstön alkusammutus- ja turvallisuuskoulutuksissa ja kaikessa mahdollisessa oman henkilöstön koulutuksessa. Keskusteltiin palveluihin liitännäisestä vähäriskisestä liiketoiminnasta, mutta markkinaehtoisen toiminnan sääntelyn vuoksi sen lisäämistä ei nähty alueella mahdolliseksi.

Pelastustoiminnan yhteistyöalueella yhteistyöllä vahvistetaan erityisesti kykyä vastata laajoihin ja pitkäkestoisiin onnettomuuksiin, häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Samalla yhteistyöllä tavoitellaan toiminnan laatua, yhdenmukaisuutta, toimintavarmuutta ja kustannusvaikuttavuutta myös normaalioloissa. Yhteistyön lähtökohtana on hyvinvointialueiden yhteisen suorituskyvyn vahvistaminen. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen pelastustoimessa todettiin olleen hyvää yhteistyötä Sisä-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueella normaaliolojen tehtävissä, mutta valmiutta tulee rakentaa myös laajoihin ja pitkäkestoisiin onnettomuuksiin, häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin sekä yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskustoiminnoissa.

3. Hyvinvointialueen organisaatio, hallinto, henkilöstö, tukipalvelut sekä konsernirakenne ja omistajaohjaus

Organisaatio, hallintorakenne ja johtamiskäytännöt

Alue esitteli organisaatio- ja hallintorakennetta sekä niihin aikaisemmin tehtyjä muutoksia. Arviointiryhmä keskusteli organisaatiosta, hallintorakenteesta ja johtamiskäytännöistä.

Etelä-Pohjanmaan luottamustoimielinrakenne on hieman keskimääräistä kevyempi ja sitä on jo kevennetty hyvinvointialueen aloittaessa käytössä olleesta rakenteesta. Alueella on lakisääteisten toimielinten lisäksi kolme lautakuntaa (turvallisuuslautakunta, yhdyspintatyön sekä hyvinvoinnin ja

terveyden edistämisen lautakunta ja asiakkuus-, kehittämis- ja henkilöstölautakunta) ja yksi jaosto (tartuntatautiasioiden jaosto).

Alueen toimittamassa materiaalissa organisaation ylätason rakenne on selkeä, mutta palvelutuotannon johtamisrakennetta alatasoille ei ole kaikilta osin kuvattu. Sosiaalipalvelujen johtamisrakenne eri palvelutehtävien osalta ei ilmennyt alueen selvityksestä. Alueen organisaatiorakenteen ylintä tasoa on kevennetty vähentämällä toimialueiden määrää. Nykyisellään toimialueita on neljä: konsernipalvelut, terveyspalvelut, sosiaalipalvelut ja pelastuspalvelut. Samalla luovuttiin erillisistä professiojohdon tehtävistä ja ammatillinen johtaminen siirtyi osaksi linjajohtamista. Tämä on alueen selvityksen mukaan hyvin toimiva ratkaisu. Terveyspalveluissa on jakautunut johtamisrakenne lääketieteen ja hoitotyön osalta. Toimialueiden alaisten palvelualueiden ja palveluyksiköiden määrää on myös vähennetty. Palvelualueiden alaisuudessa toimivat palveluyksiköt, jotka saattavat jakautua vastuuyksiköihin laajoilla palvelualueilla. Alueen mukaan organisaatiotasoja on viidestä seitsemään. Organisaatiomuutosten taustaselvityksissä alue on tehnyt organisaatiorakenteen vertailua muihin alueisiin.

Arviointiryhmä keskusteli integraatiojohtamisen toimivuudesta sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä että terveydenhoidon ja sosiaalipalveluiden välillä. Alueen näkemyksen mukaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välinen yhteistyö toimii. Kehittämispotentiaalia nähtiin enemmän terveydenhoidon ja sosiaalihuollon välillä resurssien hallinnan osalta.

Arviointiryhmä keskusteli myös johtamiseen sekä yhteistyöhön liittyvistä kysymyksistä aluehallituksen ja aluevaltuuston toiminnassa.

Henkilöstö

Alue esitteli Etelä-Pohjanmaan henkilöstöön ja henkilöstöpalveluihin liittyviä näkökumia ja sopeutuspotentiaalia, minkä jälkeen arviointiryhmä kävi keskustelua aiheesta.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen henkilöstömäärä on käytettävissä olevien tietojen mukaan melko suuri verrattuna muihin hyvinvointialueisiin ja esim. Tilastokeskuksen vuoden 2025 tietojen mukaan alue sijoittuu henkilöstömäärältään heti yliopistollisia sairaaloita ylläpitävien alueiden jälkeen. Tietojen vertailtavuuteen liittyy haasteita ja alue on aloittanut henkilöstömäärän analysoinnin, jossa huomioidaan alueiden väliset erot ostopalveluiden käytössä ja henkilöstömäärän raportoinnissa.

Alue on harmonisoinut palkkoja vuodesta 2023 alkaen ja palkkaharmonisointi arvioidaan saatavan toteutetuksi 2028 mennessä. Kokonaiskustannusten arvioidaan olevan vuoteen 2028 mennessä noin 21 milj. euroon ilman sivukuluja. Harmonisoinnissa on hyödynnetty järjestelyvaraeriä.

Alueen sairauspoissaolojen määrä on ollut maan keskitasoa vuonna 2025. Alue tavoittelee niiden määrän vähentämistä viidellä prosentilla.

Tukipalvelut

Alue esitteli tukipalveluiden organisointia sekä toteutettuja että suunnittelussa olevia tukipalveluiden talouden sopeuttamisen toimenpiteitä.

Alueen toimittaman päivitetyn aineiston perusteella merkittäviä tukipalvelujen tuottavuustoimia liittyy ruokapalvelujen tuotannon keskittämiseen, tilankäytön tehostamiseen, välinehuollon keskittämiseen sekä keskitetyn resurssipalvelun kehittämiseen. Keskitetty resurssipalvelu on vähentänyt ylitöistä sekä kutsu- ja hälytysrahoista aiheutuvia kustannuksia. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan aineistossa esitetyt tukipalvelujen tuottavuustoimet vaikuttavat lähtökohtaisesti perustelluilta ja niiden toimeenpanoa voidaan pitää tarkoituksenmukaisena.

Arviointiryhmä keskusteli, että Etelä-Pohjanmaan ICT-kustannusten määrä on alueen kokoon suhteutettuna maltillinen. Merkittävin osa ICT-menoista aiheutuu lisenssikustannuksista, asiantuntijapalveluiden käyttö on verrattain vähäistä ja alueen ICT-palvelut hoidetaan pitkälti omilla resursseilla. Alueella on meneillään huomattava määrä erilaisia samanaikaisia muutoksia maltillisella investointitasolla. Haasteena on riittävien ICT-panostusten tekeminen, jotta mm. tekoälyn käytön tehostumisen kautta saadaan toiminnallisia säästöjä. Erityisesti panostusten riittävyyden osalta jää epäselväksi, resursoidaanko alueella käyttöönoton johtamista, muutoksen läpivientiä ja hyötyjen realisointia riittävästi. Tekoälyä tullaan ottamaan käyttöön useissa toiminnoissa, kuten puheentunnistuksessa, hoidontarpeen arvioissa, ennustetyökaluissa, ja se nähdään osana prosesseja ja hankkeet ovat tuottavuuteen liittyviä.

Konsernirakenne

Alue esitteli hyvinvointialueen konsernirakenteen, sidosyksikkösääntelyn muutosten vaikutukset siihen sekä omistajaohjauksen periaatteet. Hyvinvointialuekonserni koostuu pääosin kiinteistöyhtiöistä sekä muutamista palvelu- ja tutkimustoimintaa harjoittavista yhtiöistä. Muuttuneen sidosyksikkösääntelyn myötä hyvinvointialue kasvattaa tai on kasvattanut omistustaan kahdessa yhtiössä.

4. Katsaus alueen talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2028–2030 valmisteluun

Arviointiryhmä keskusteli alueen talousarvion ja taloussuunnitelman 2028–2030 valmistelusta. Alue on laatinut tuoreimman rahoitusarvion ja viimeisimmän tilinpäätösennusteen perusteella arvion lisäsopeutustarpeesta. Talousarvioon 2027 ja taloussuunnitelmaan 2028–2030 sisällytetään arviointiryhmän tekemien toimenpide-ehdotusten toimeenpanon vaikutukset.

5. Kokouksen johtopäätökset sekä arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset ja suositukset

Hyvinvointialue on esittänyt arviointiryhmälle pelastustoimen palvelujen tilanteen ja siihen liittyen ehdotuksia alueella toteuttaviksi toimenpiteiksi. Arviointiryhmä pitää näitä toimia perusteltuina ja oikeansuuntaisina. Arviointiryhmä **suosittelee** pelastustoimen palveluja koskien erityisesti, että

- hyvinvointialueen toimitilojen yhteiskäyttöisyyttä tulee eri toimialojen kesken edistää tulevissa tilahankkeissa.
- kuntien kanssa tulee jatkaa neuvotteluja vuokratasosta.
- henkilöstökustannusten osalta esitettyjen kustannusten sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi huomioidaan irtisanottujen paikallisten sopimusten irtisanomisesta johtuva hälytys- ja kutsurahan säästötavoite, joka on yhteensä 500 000 euroa vuodesta 2027 alkaen.
- hyvinvointialueen tulee edelleen jatkaa ja syventää yhteistyömahdollisuuksia Sisä-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueella ja sen tilanne- ja johtokeskustoiminnoissa. Sisä-Suomen pelastustoiminnan yhteistyöalueella ja valtakunnallisesti tulee vahvistaa yhteistyötä ja etsiä yhteisiä ratkaisuja, jotta käytettävissä olevat resurssit voidaan kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti. Investointi-, hankinta- ja muuta suunnitteluyhteistyötä tulee pyrkiä edistämään.

Kuultuaan alueen edustajia ja keskusteltuaan organisaatioon, henkilöstöön ja tukipalveluihin liittyvästä kehittämis- ja sopeutuspotentiaalista arviointiryhmä **suosittelee**, että

- hyvinvointialue tarkastelee edelleen organisaatiorakennetta ja mahdollisuuksia sen keventämiseen. Organisaatiorakenteen tarkastelun ja kehittämisen erityisenä painopisteenä tulee olla sosiaali- ja terveydenhuollon välisen integraation johtaminen.
- alue jatkaa aloittamaansa tarkastelua henkilöstömäärään liittyen.
- alue kiinnittää edelleen huomiota sairauspoissaolojen määrään ja pyrkii määrätietoisesti vähentämään sairauspoissaoloja.
- hyvinvointialue priorisoi ICT-hankesalkkuaan entistä tarkemmin, keskittää tekoälykehittämistä, vahvistaa data-arkkitehtuurinsa ja tiedonhallinnan perustuksia, sekä panostaa hyötyjen systemaattiseen realisointiin toiminnan muutosten kautta.

Arviointiryhmä toteaa, että hyvinvointialue ei ole kaikilta osin pystynyt toteuttamaan sellaisia muutoksia tai tekemään konkreettisia päätöksiä toimintatapojen ja rakenteiden uudistamisesta, jotka olisivat välttämättömiä alueen itsensä asettamien yleisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Konkreettisempi tavoitteenasettelu näyttää puuttuneen myös hyväksytystä talousarviosta.

Arviointiryhmä toteaa myös, että poliittisen johdon ja viranhaltijajohdon vuorovaikutus asioiden valmisteluvaiheessa on ollut puutteellista eikä ole tuottanut yhteistä tilannekuvaa eikä yhteisesti määriteltyjä konkreettisia tavoitteita. Arviointiryhmä korostaa, että alueella tulee panostaa vuorovaikutukseen ja luottamuksen rakentamiseen ja kiinnittää huomiota myös poliittisen johtamisen käytäntöjen kehittämiseen (hallintosääntö 6§ ja 7§).

6. Viestintä

Alue tekee tiedotteen kokouksessa käsitellyistä asioista pöytäkirjan hyväksynnän jälkeen.

7. Seuraava kokous

Todettiin seuraavan kokouksen ajankohta 17.11.2026 klo 12:00–15:00 ja paikka Helsinki/Teams. Aiheena vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelma 2028–2030.

8. Muut asiat

Merkittiin tiedoksi arviointiryhmälle saapuneet vetoomukset ja kannanotot. Ne on koottu arviointiryhmän kokouskansioon. Arviointiryhmä ei katso tarpeelliseksi muuttaa aiempia toimenpide-ehdotuksiaan tai suosituksiaan.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:39.